

TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU C

Uvod

Ove liturgijske godine (2010.), u bogoslužju većinom se čita Evanđelje po Luki. Ovo se Evanđelje čita redom od 3. do 34. nedjelje kroz godinu. Na blagdane i u Vazmeno vrijeme, kad je moguć izbor, prednost ima Lukino Evanđelje. U usporedbi s trojicom ostalih evanđelista, djelo evanđelista Luke je nešto posebno: ono je sastavljeno od dvije knjige, *Evanđelja* i njegova nastavka *Djela apostolskih*. Postoji tijesna veza između te dvije knjige. Nastanak trećeg Evanđelja (Lukino) može se smjestiti između 76. i 90. godine. Luka je Grk, učeni liječnik, čovjek odgojen u grčkoj kulturi i naobrazbi. Takav, ništa nije prihvaćao olako ili površno, nego sve provjerava i istražuje. Osobno nije poznavao Isusa iz Nazareta, ali se dobro raspitao kod svjedoka. A i u životu je imao prigodu osobno se uvjeriti u istinitost i ostvarenje proročanstava, prije nego što je započeo pisanje. Kao Pavlov pratilac i suradnik na njegovim putovanjima, imao je izvrsnog učitelja i osobno je doživio poruku spasenja svih ljudi u Isusu Kristu. Vidio je razvoj Crkve koju „vrata paklena ne mogu nadvladati,“ ali jednako tako vidi i patnje i muke koje su pogodile učenike, u skladu s Isusovom najavom da će i njih progoniti poput njega. To čini dodatno pouzdanim njegovo svjedočenje. Luka izlaže činjenice „od početka“ da svi oni koji povjeruju „budu svjesni čvrstoće primljene nauke.“ On opisuje Isusovo djetinjstvo i to da je Isus bio *othranjen u Nazaretu*. Njegov rad je dvostruk: povijest Isusova vremena i povijest vremena apostola: *Evanđelje i Djela apostolska*. Luka je povjesničar početaka kršćanstva, povijesti Isusa Krista. On izvještava da je ljudsko Kristovo rođenje djelo Duha Svetoga, a ne djelo čovjeka. Isus djeluje „silom Duha“ i na Luku!

Najava

Isus je došao proglasiti *godinu milosti Gospodnje*. To je u SZ bila godina (svaka 50-ta) kad su se praštali svi dugovi, oslobađali robovi, zaustavljali ratovi, svatko je mogao svoj život početi ispočetka. Međutim, Isus je došao proglasiti godinu milosti Gospodnje koja više nikada neće prestati, jer je trajan i njegov dar oprostjenja *svih dugova*, jer je trajan i njegov dar *ljubavi i slobode*. Živimo neprestano u toj milosnoj godini ako živimo u Isusu, ako smo s njime jedno. Jer, Isus je naša sloboda, Isus je naša milosna godina, Isus je naš život. Prihvatimo tu milost!

Tumačenje čitanja

Prvo čitanje (Neh 8, 2-4a. 5-6. 8-10)

Ezrina Knjiga i Nehemijina Knjiga: spadaju u 18 povijesnih knjiga Izraela. Poslije zarobljeništva od Asiraca i Babilonaca, Izraelci se vraćaju u etapama. Povijest govori o usponu perzijskog kralja Kira koji je 538. god. pr. Kr., izdao edikt kojim je zarobljenicima svih naroda dopustio povratak na svoja ognjišta. Tako je dozvolio i Židovima da se vrate u Jeruzalem kako bi ponovo obnovili Hram. (Povijest ga spominje po dobru). Treća skupina Židova bila je predvođena NEHEMIJOM, koji je bio peharnik perzijskoga kralja Artakserksa I (456-424. pr. Kr.). On je od kralja dobio poslanje da bude njegov namjesnik, za svoj narod, u Palestini. Također mu je dozvolio i obnovu Jeruzalema. U razdoblju između 445. do 433. Pr. Kr., zajedno s književnikom i svećenikom EZROM, postavio je temelje obnovljenoga judaizma. O tim zbivanjima postojali su njihovi zapisi, koje je kasnije anonimni redaktor povezo u jednu cjelinu. Tako su nastale dvije knjige koje nose njihova imena. Grad Jeruzalem je obnovljen i ponovo naseljen (Neh 1,1-7,72a). Nehemija je imenovan upraviteljem. Današnje **1. čitanje**, ove nedjelje, uzeto je iz Nehemijine Knjige iz odlomka: „Nastanak židovstva – Ezra čita Zakon – Blagdan sjenica.“ Ezra priređuje svečano čitanje

Zakona, slavi se Blagdan sjenica. Narod ispovijeda svoje grijehе i obvezuje se obdržavati Zakon (Neh 7,72b-10,40). Nehemija i Ezra bili su uvjereni da osim materijalne obnove narod treba učvrstiti i u vjeri svojih otaca. „*Sav je narod pozorno slušao knjigu Zakona.*“ Narod je pozorno slušao izabrane dijelove iz Mojsijeva Zakona i prepoznao kako se puno udaljio od mjere u pravoga i jedinoga Boga, pa su plaćući očitovali žaljenje (posluš Jahvi, Bogu). Čula se zahvala kroz suze: „*Amen! Amen! Potom kleknu i poklone se pred Gospodinom, licem do zemlje.*“ Predvodnici nisu željeli da ljudi ostanu žalosni i potišteni s osjećajem tuge i krivnje. Oni su u narodu budili RADOST, ponos i zahvaljivanje Bogu, Jahvi, zato što im je dao mogućnost za novi život u većoj slobodi. „*Ovo je dan posvećen Gospodinu, Bogu vašemu! Ne tugujte, ne plaćite!*“ Radujte se, jer vaš je vjerni Bog s vama! On je i s nama uvijek!

Psalam (Ps 19, 8-10. 15)

Psalam 19 je Davidov i ima naslov „Jahve – Sunce pravde.“ David slavi Gospodina koji ga vodi i krijepi kroz njegovo dugo vladanje. „*Savršen je Zakon Gospodnji – dušu krijepi, ...neuka uči...Prava je naredba Gospodnja, srce sladi; ...oči prosvjetljuje.*“ Pjesnik slavi Gospodina kao stvoritelja svega: stvoritelja neba, osobito sunca i tvorca Zakona. Priroda i Zakon, kaže pisac, objavljuju Božja savršenstva. (Priroda se podvrgava potpuno Božjim zakonima, a što čini čovjek?...). „*ondje (na zemlji) sunce razape šator, te ono k'o ženik iz ložnice ide,...*“ Na starom istoku sunce je bilo simbol *pravde* (usp. Mudr 5,6). Bog je dakle taj koji daje Sunce koje je život, ali i pravda. Bog je snaga onoga koji ga štuje i slavi: „*Gospodine, hridi moja, otkupitelju moj!*“ Zaziva kralj David, ali i svaki stvor na zemlji. O Božiću liturgija ovaj Psalam primjenjuje na Riječ Božju, Sunce pravde (Iv 1,9; Lk 1,78).

Drugo čitanje (1Kor 12,12-30)

U dvjema poslanicama Korinćanima svetoga Pavla apostola jasno je prikazan Apostolov odnos prema vlastitim obraćenicima. Poučava ih i obraća na vjeru Isusa Krista, ali i poučava o životu – bilo da je riječ o pojedincu ili o zajednici (Ćudorednost: 1Kor 5,1-13; 6; 12-20. Brak i djevičanstvo: 7,1-40. Zajednički sastanci i slavlje Euharistije: 11-12. Uporaba karizmi: 12,1-14,40). Pavao uvodi istinsku slobodu kršćanskog života, posvećenje tijela i život s Kristom. U današnjem **1. čitanju**, čut ćemo glasovito 12. poglavlje o KARIZMAMA. To su *milosni* darovi kojima Duh Sveti bogato dariva pojedine vjernike ili grupe vjernika za dobro cijele Crkve. Sve se karizme mogu svrstati u TRI reda: prvo, dar *upravljanja* ili *vodstva*; drugo, dar *naučavanja* ili prenošenja Evanđelja; i treće, dar *karitasa* ili uzajamnog pomaganja. Apostol Pavao slikovito pojašnjava ulogu posebnih karizmi. Služi se usporedbom ljudskoga tijela i njegovih udova koji trebaju biti u službi cjeline: „*Kao što je tijelo jedno te ima mnogo udova, a svi udovi tijela iako mnogi, jedno su tijelo – tako i Krist,*“ je tijelo. A vjernici su po krštenju u to tijelo *ucijepljeni*. A svi su ljudi „*jednim Duhom napojeni.*“ Duh ne poznaje nacionalne granice. „*Ta ni tijelo nije jedan ud, nego mnogi.*“ Dakle mnogi udovi čine jedno tijelo. Bog je rasporedio udove u tijelu kako je htio. Ne može *oko* reći *ruci*: „*Ne trebam te,*“ ili pak *glava nogama*: „*Ne trebam vas.*“ To znači: udovi tijela ne mogu jedan bez drugoga. S tim je naglašeno jedinstvo svih vjernika, kao izraz Božje volje. I najslabiji ud je tijelu jednako važan i potreban. Svi se udovi trebaju jednako brinuti jedni za druge: „*Ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi.*“ Ako *boli* jedan ud, bol osjećaju svi udovi. Čak su potrebni udovi tijela koji izgledaju slabiji i u Božjim očima mogu izgledati važniji i imati bolje mjesto. A vjernici kao Kristovi udovi moraju imati „isto mišljenje kao i u Kristu Isusu“ (Fil 2,5). Tako zajednički Duh, kojega krštenjem svi članovi primaju i danas djeluje, kako kroz voditelje i učitelje Crkve, tako i kroz sve članove zajednice, na različite načine. Vjernici su vezani s Kristom, ucijepljeni u njegovo tijelo, ali su i vezani jedni na druge. Zato moramo biti pažljivi jedni prema drugima – slušati jedni druge, kako bi se razumjeli i izbjegli međusobne nesporazume i nesuglasice i zračili radošću jedinstva u različitosti.

Evangelje (Lk 1, 1-4; 4, 14-21)

Početak svetog Evanđelja po Luki

Kad već mnogi *poduzeše* sastaviti izvješće o događajima koji se ispuniše među nama – kako nam to predadoše oni koji od početka bijahu očevici i sluge Riječi – pošto sam sve, od početka, pomno ispitao, naumih i ja tebi, vrli Teofile, sve po redu napisati da se tako osvjedočiš o pouzdanosti svega o čemu si poučen. U ono vrijeme: Isus se u snazi Duha vrati u Galileju te glas o njemu puče po svoj okolici. I slavljen od sviju, naučavaše po njihovim sinagogama. I dođe u Nazaret, *gdje bijaše othranjen*. I uđe po svom običaju na dan subotnji u sinagogu te ustane čitati. Pruže mu knjigu proroka Izaije. On razvije knjigu i nađe mjesto gdje stoji napisano: „*Duh Gospodnji na meni je, jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje.*“ Tada savi knjigu, vrati je poslužitelju i sjede. Oči sviju u sinagogi bijahu uprte u njega. On im progovori: „*Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima.*“ Riječ Gospodnja.

Današnja nam liturgija, 3. nedjelje kroz godinu C, naviješta početak Lukina evanđelja. Evanđelist piše prijatelju, učeniku „vrlom Teofilu“ da bi mu posvjedočio o istinitosti vjere u kojoj je poučen. Današnje evanđelje spaja dva važna Lukina odlomka: sam početak Lukina evanđelja i prvi Isusov javni nastup u nazaretskoj sinagogi, zbornici. Luka nam daje uvid kako je sastavio svoje evanđelje. Dakle, pomno je ispitao očevice i ostale svjedoke Isusova života i nauka. On ih lijepo naziva „*očevici i sluge Riječi.*“ Naša vjera kao i Teofilova treba biti osvjedočena vjera koja počiva na uvidu „*u pouzdanost onoga u čemu si poučen.*“ Luka daje nekoliko zanimljivih detalja o Isusu. On opisuje njegovo *djetinjstvo*. Danas nam otkriva da je Isus bio „*othranjen u Nazaretu.*“ Kad veli da Isus „*uđe po svom običaju na dan subotnji u sinagogu,*“ daje nam još jednu bitnu činjenicu. Isus je redovito u dan subotnji išao na molitvu u sinagogu. Subota je dan Gospodnji (za Židove) kada vjernici idu u sinagogu, slušati, čitati i tumačiti Pisma, Riječ Božju. Čitanje je zajedničko. I svatko je mogao čitati i tumačiti riječi Pisma. I današnje 1. čitanje iz Knjige Nehemijine opisuje vjernike koji su se sabrali slušati Božju riječ. Riječ je uvijek netko tumačio, netko tko zna. Svećenik Ezra bio je čitač i tumač Božje riječi. U današnjem Lukinu evanđelju, Isus zauzima mjesto čitača. „*On ustane čitati. Pruže mu knjigu proroka Izaije.*“ On 'razvije' knjigu, nalazi tekst i čita što je napisano: „*Duh Gospodnji na meni je, jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje.*“ Isus je ovdje već poznat, jer je učinio svoje prvo *čudo* u Kani Galilejskoj. Sada izlaže PROGRAM svoga djelovanja. Ne donosi nikakvu novost. *Nije došao dokinuti, nego ispuniti.* Isus tada u sinagogi čita riječi proroka Izaije, koje su napisane 8 stoljeća prije. Njegov narod stoljećima čeka Mesiju i još uvijek nije svjestan da je on pred njima. A Isus sebe i svoje poslanje razumije iz teksta koji se čita unutar zajedničke molitve u sinagogi. On sebe i svoje poslanje razumije iz Izaijinog teksta. Izaijine riječi spremaju njegov dolazak. One dolaze izdaleka i strpljivo čekaju – generacijama – na njega. On u Izaijinim riječima nalazi mjesto koje govori ne samo *njemu*, nego i o *njemu*. On dakle, ne upada u svoje POSLANJE odjednom, sam, iz nepoznatog. Ono je odavno za njega pripravljeno. Isus počinje svoje javno djelovanje među svojim. Na najtežem mjestu. S onima koji ga znaju, jer su pratili njegov razvoj. On za njih nije nitko poseban. On je naprosto jedan od njih. Znaju ga i misle da ga poznaju. Oni nisu sposobni, a i ne žele uočiti njegovu posebnost, jedincatost. A i poznato je: „Nitko nije prorok u svom selu.“ Kad je Isus pročitao Izaijin tekst i vratio knjigu, u sinagogi je zavladao tišina, napetost, iščekivanje. Što Isus kaže o tekstu? Davno napisan i dobro poznat Izaijin tekst prelazi preko njegovih usana. On riječima daje novu boju, novi glas. On unosi novi dah života u inače nijemo pismo. U Isusovu glasu Izaijin tekst izranja iz prošlosti i postaje živ – aktualan – aktiva. On Čita i za sebe veli: „*Duh Gospodnji na meni je.*“

On me posla... Da, Duh je od početka na Isusu. Od samog začeca. Silazak Duha za vrijeme krštenja u Jordanu, nije bilo uvođenje u službu, nego javno pokazivanje da je Duh na njemu. Da je On Sin Božji. Od tada Duh nije samo na njemu, nego je to i za druge. Isus zapravo ne tumači tekst koji je pročitao. Ovdje je *On* ono što tekst govori. Poziva se na proročke riječi uzimajući si za zadaću biti: *blagovjesnikom siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje*. Ovdje, program koji je nastao prije njega postaje njegov, ali će ostati aktualan (važeći) sve do njegova ponovnog dolaska. Isus na kraju u napetoj tišini, mirno odgovori: „*Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima.*“ U ispunjenju pisma odzvanja ispunjenje Božje stvaralačke volje s početka Biblije. Bog reče i bude. Pismo kaže i rečeno se ispunja. U ispunjenju Pisma se očituje Božja snaga. Isus donosi ispunjenje Pisma i NAMA i mi moramo prihvatiti Pismo, bez pogovora. Dakle, Isusova poruka je također i zahtjev za konkretnim socijalnim angažmanom kod siromaha, sužanja, potlačenih. No, ni on se nije zaustavio samo na ovozemaljskim stvarnostima. On usmjerava pogled svojih slušatelja prema Bogu proglašavajući „*godinu milosti Gospodnje*“ koja s njim započinje. S Isusom dakle, dolazi *godina milosti gospodnje*. (To je u biblijsko vrijeme Staroga zavjeta bila godina kad su se opraštali svi dugovi, oslobađali robovi, zaustavljali ratovi i..., svatko je mogao svoj život početi ispočetka. Bila je to svaka 50-ta godina). To je bila jubilarna godina sveopćeg opraštanja i mira. Međutim, Isus je došao proglasiti godinu milosti Gospodnje koja više nikada neće prestati, jer je trajan i njegov dar oprostjenja svih dugova, jer je trajan i njegov dar ljubavi i slobode. Svi živimo neprestano u toj milosnoj godini ako živimo u Isusu, ako smo s njime jedno. Upravo to nam govori i današnje evanđelje. To je Isusovo poslanje. To je sve što čini Isus i radi toga je došao. Svaki njegov trenutak, svaka njegova riječ, svaka gesta, sve što živi i što jest, prožeto je Duhom Svetim kojim je on pomazan. Mi kršćani vjerujemo da je Isus i sada s nama i među nama snagom svog uskrsnuća. U Kristovu čovječstvu je čitavo čovječanstvo. Zato nam sveti Pavao poručuje da smo mi svi dio Krista, njegove Crkve, udovi njegova tijela. Tako, na svakoga od nas odnose se riječi: *Duh Gospodnji na meni je!* Isus je i danas djelotvoran i pun Duha. Prema tome i za nas vrijedi ova evanđeoska riječ: „*Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima.* Njegov Duh i Ljubav su s nama i u nama!

Pitanja za razgovor

- Kako izraelski narod sluša Riječ Božju i Zakon, po Nehemijinoj Knjizi? 1. čitanje.
- Zašto su slušatelji, vjernici jako ganuti slušajući svećenika Ezru?
- Kako pjesnik u Psalmu 19 (David), slavi Boga, Jahvu?
- Zašto apostol Pavao uspoređuje ljudsko tijelo s Crkvom Kristovom? 2. čitanje.
- Kako objasniti Pavlove riječi: „Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni?“
- Zašto su svi udovi u Kristovu tijelu – Crkvi, jednako važni?
- Zašto Isus nakon Kane Galilejske dolazi u Nazaret?
- Zašto Isus u sinagogi čita dobro poznati tekst proroka Izaije?
- Što je to, zašto se on prepoznaje u tom tekstu?
- Od kad je Duh Sveti na Isusu? Kad ga pomaza?
- Što Isusovo pomazanje Duhom Svetim, znači za nas kršćane?
- Što je godina milosti Gospodnje, koju Isus proglašava?
- Što ovo Lukino evanđelje govori nama vjernicima danas?

Molitva Vjernika

- Gospodine Bože, neka tvoja Crkva vjerno hodi putem Krista Učitelja, te životom svjedoči svima radosnu vijest spasenja, molimo te!

- Gospodine Bože, okrijepi sve voditelje tvoga naroda, snagom vjerodostojnog života, da mogu plodonosno naviještati evanđelje tvoga Sina, molimo te!
- Gospodine, pomogni svima nama kršćanima da u svakodnevnom životu prepoznamo snagu tvoga Duha kojom si nas na krštenju obdario, molimo te!
- Gospodine, za one koji žive u grijehu: osnaži ih svojim Duhom da spoznaju da je i za njih nastupilo vrijeme milosti, molimo te!
- Gospodine, za nas ovdje okupljene: podari nam snagu slušanja tvoje riječi kako bi naš život mogao biti živa riječ tvoga spasenja, molimo te!
- Gospodine, za pokojnu braću i sestre: primi trud njihova života i privedi ih u zajedništvo svetih, molimo te!

Gospodine Bože, ti i danas nad nama ispunjaš djelo spasenja, snagom naviještene riječi. Pomogni nam da, rasvijetljeni svjetlom tvoje riječi, vjerno hodimo putem spasenja. Po Kristu, Gospodinu našem, AMEN!

Zaključak

Danas se ispunila Božja Riječ! „*Danas se ispunilo ovo Pismo.*“ S Isusom je došao milosni trenutak spasenja: „*kairos*“ – spasenjsko vrijeme, posljednja ponuda milosti Božje i posljednja opomena svim ljudima, početak Suda. S Kristovim djelom Božja riječ postaje činom, događajem. Slušati riječ u liturgiji znači biti dionikom njezine zbilje. Navjestitelji smo tvoje riječi, Gospodine, njezini tumači i učitelji. Želimo zaći u njezinu dubinu, razumjeti je, ovladati njome, znati je. S tobom, mi to možemo! Jer ti, koji si sama Riječ, utjelovljena, daješ nam primjer ophođenja s riječju i susreta s njom. Želiš da nas riječ prožme, da zađe u našu dubinu, u naše srce, da ona protumači naša značenja i naše nejasnoće. Isuse, ti želiš da budemo rasvijetljeni i protumačeni – Riječju. Mi kršćani vjerujemo da je Isus i sada s nama i među nama snagom svoga uskrsnuća. Isus je živ! On je i danas djelotvoran i pun Duha. Prema tome i za nas danas – sada, vrijedi ova evanđeoska riječ: „*Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima!*“ Nismo dakle, prepušteni sili vremena, nismo prepušteni slučaju i čudnim okolnostima. Mi smo i danas nošeni Isusovom ljubavlju, njegovim Duhom. Mi smo u sakramentima *krštenja* i *potvrde* pomazani Duhom Svetim. Mi smo poslani i pozvani činiti ono što je činio Isus, mi koji smo postali njegovi učenici. Mi smo i vidljivi *znak* njegove mesijanske ljubavi. Po nama želi Isus i danas biti dar oslobođenja i potpune slobode. Mi smo ti, po kojim želi Isus i danas vratiti *vid* svima koji su u tami. Po nama želi Isus da se u beskraj produlji njegova *milosna godina*. Svaki kršćanin ja *pomazanik* Božji. Dok ostvarujemo program svog poslanja mi smo u službi novoga svijeta. To će biti svijet lišen spona i okova zla i mržnje, svijet u kojem ćemo se čista srca gledati, bez sljepila. Bit će to svijet u kojem će na osobit način vladati *milost* Božja. U taj i takav svijet Isus je ugradio sebe, ali i NAS!